

Protokoll

Mellomkirkelig råd (MKR)

3.-4.03.2016

Kirkens Hus, Oslo

Til stede:

Erling J. Pettersen (leder/BMs representant), Leif Christian Andersen, Marianne H. Brekken, Kjetil Drangsholt, Kristin Graff-Kallevåg (TN-leder) (under sakene 1 og 2), Anne Marie Helland (KNs representant) (under sak 3.8), Gunnar Gjevre (vara for Anne-Lise Brenna Ording), Hilde Nygaard Ihle, Oddhild Johnsen Klevberg, Kjell Nordstokke (under sakene 1, 2, 5), Raag Rolfsen (KISP-leder) (under sak 3.8), Kristine Sandmæl, Bjørn Solberg, Andreas Henriksen Aarflot (KEK-representant) og Ann-Mari Aas

Forfall:

Helga Haugland Byfuglien (LVF-representant), Cathrine Waaler Halstensen, Jenny Skumsnes Moe (LVF-representant) og Anne-Lise Brenna Ording

Til stede fra sekretariatet:

Berit Hagen Agøy (generalsekretær), Liv Janne Dehlin, Knut Hallen, Janne Dale Hauger, Steinar Ims, Jens-Petter Johnsen, Vidar Kristensen, Gina Lende, Susanne Lende og Einar Tjelle

Gjester:

Lemma Desta, Stephanie Dietrich, Petter Normann Dille, Marianne Ejdersten, Anne Hege Grung, Benedicte Kivle, Ingvild Bjørnøy Lalim, Knut Refsdal, Ørnulf Steen og Knut Vollebæk

Den 3. mars var det – som del av rådsmøtet – en samling med representanter fra Den norske kirke i internasjonale økumeniske organisasjoner. Momenter og anbefalinger fra dette møtet blir fulgt opp av sekretariatet.

Generalsekretæren i Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet, Ørnulf Steen, orienterte på møtet den 3. mars om Sjømannskirkens økumeniske arbeid.

Som vanlig ble hver sak presentert av en saksordfører. Møtet ble ledet av MKRs leder Erling J. Pettersen.

Saksliste

- Sak MKR 01/16: Protokoller
- Sak MKR 02/16: Saker i de økumeniske organisasjonene
- Sak MKR 03/16: Orienteringssaker
- Sak MKR 04/16: Referatsaker
- Sak MKR 05/16: Årsrapport 2015
- Sak MKR 06/16: OVF 2016 – Fordeling av OVF-midler til søsterkirker og økumeniske organisasjoner
- Sak MKR 07/16: Evaluering av rådsperioden
- Sak MKR 08/16: Eventuelle uttalelser

1. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 24.-25. november 2015**Forslag til vedtak**

Protokollen ble godkjent.

2. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 22. januar 2016**Forslag til vedtak**

Protokollen tas til etterretning.

Norges Kristne Råd (NKR)**MKR's behandling:**

4. mars ble MKR-møtet avsluttet med informasjon og innledning til samtale av generalsekretær i Norges Kristne Råd, Knut Refsdal. Han innledet med en presentasjon av rådets arbeid og utfordringer og muligheter for rådet i tiden fremover:

- Evaluering av NKRs arbeid ti år etter fusjonen mellom Norges Frikirkeråd (NFR) og Norges Kristne Råd (NKR) i 2006.
- Som del av evalueringen blir det naturlig å spørre: hva er økumenikk *egentlig*?
- Og i fortsettelsen av dette: hvilken oppgave har NKRs arbeid *mellom* kirkene?

Spørsmål til diskusjon:

- Hva er det unike ved NKR?
- Agenda: Hva settes på dagsorden?
- Balanse mellom et fellesskap av kirker og en tilrettelegger for mer åpne og fleksible nettverk?
- Er neste steg for økumenikken at kirkene i enda større grad utvikler forpliktelser og relasjoner seg imellom?
- Hvordan kan NKR bli bedre i stand til å påta seg ad hoc-oppgaver på vegne av kirkene?
- Hvordan kan medlemskirkene bidra mer til NKRs arbeid?
- Er det behov for mer fleksibel nettverksorganisering?
- Arena for de vanskeligste spørsmålene?
- NKR er ikke «de», men «oss», ikke et kontor i Oslo, men et fellesskap av menigheter i hele landet.

MKR's behandling:

Momenter fra den påfølgende samtalen med rådet:

- Forholdet mellom nasjonalt og lokalt nivå. Viktig å løfte frem kristent fellesskap og NKR i lokale sammenhenger.
- Helt nødvendig med en økumenisk struktur - fast eller løs kan diskuteres. Men en struktur som forplikter, er utrolig viktig.

- For Den norske kirkes del:
 - Avvikling av statskirken og hva det betyr for Dnks selvforståelse. Hva betyr «folkekirken» i Grunnloven? Mange sier at de fleste medlemmene ikke vil merke overgangen - men er det ikke nettopp et poeng å bli klar over skiftet?
 - Hva betyr dette skiftet av identitet – som en del av en Kirke med stor K i Norge?
 - NKR er kanskje ikke i tilstrekkelig grad en arena for de vanskelige samtalene i dag? Dnk som problem i de vanskelige samtalene - der de andre kirkene blir de konservative. Dnk kan godt utfordre de andre kirkene på at heller ikke de har et enhetlige syn på spørsmål om f.eks. kjønn, famili osv. innenfor sine egne kirkesamfunn. Vi har vært litt tilbakeholdne på å utfordre de andre kirkesamfunnene på å være litt mer nyanserte. Ønsker ikke lenger å være «problembarnet».
 - Homofilisaken - likekjønnet ekteskap. Hvorfor er det dannet et nettverk utenfor NKR om dette? Er det ikke nettopp disse sakene som bør løftes frem i NKR?
- Synet på kirkene - også internt i Dnk - viser seg i dåpsstatistikken hvor det stort sett bare er Dnks dåpstall som tas med.
- Hvordan forholder kirkesamfunnene og NKR seg til en tendens blant unge og unge voksne til å vektlegge «kristen identitet» fremfor konfesjonell tilhørighet?

Mellomkirkelig råd takker for innledning til samtale om MKR og Norges Kristne Råd. Konkret ønsker MKR at spørsmålet om dåpstall blir tatt med inn i Dnks arbeid med statistikk og tall på kirkelige handlinger.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken og protokoll fra styremøte i Norges Kristne Råd 19. november 2015 til orientering.

Konferansen av europeiske kirker (KEK)

MKR's behandling:

Heikki Kartunen, ny generalsekretær i KEK, ble innsatt 22. februar. Han kommer til Norge i slutten av mars.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

Kirkenes verdensråd (KV)

MKR's behandling:

Forberedelsene til sentralkomiteens møte i Trondheim i juni er i god gjenge gjennom et godt samarbeid mellom KV i Genève, MKR og Nidaros bispedømme.

Generalsekretæren er medlem av KVs referansegruppe for Pilgrimage of Justice and Peace og refererte muntlig fra gruppas siste møte i Beit Jala i Palestina i februar hvor fokuset var på den aktuelle situasjonen i Israel og Palestina.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering:

Det lutherske verdensforbund (LVF)

MKR's behandling:

- Kommentar til Jenny Skumsnes Moes rapport fra møte i Komiteen for World Service:
 - o Det er mange utfordringer i å få ACT Alliansen til å fungere helt etter forventningene. Det er viktig å følge nøye med på dette.
 - o LVF er opptatt av at Augusta Victoria-sykehuset i Jerusalem, som gjør en stor innsats for palestinske pasienter, får gode nok arbeidsvilkår.
- Young Reformers Network bidrar konstruktivt til reformasjonsjubileet.
- Generalsekretær Martin Junge i LVF er invitert til Kirkemøtet i januar 2017.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken og følgende dokumenter til orientering:

Joint Common Prayer: Lutheran-Catholic Common Commemoration of the Reformation in 2017

NGO Joint Position Paper: Supporting Syria and the Region

Rapport fra møte i Komiteen for World Service, LVF, Beit Jala, Palestina 27.-29.1.2016

MKR 03/16 Orienteringssaker

1. Religionsmøte og dialog (KM 15/16)
2. Høringssvaret – «Kirken – på vei mot en felles visjon» (KM 16/16)
3. Oppnevninger i 2016
4. Strategiplan for likestilling mellom kjønn i Den norske kirke 2015-2023
5. Rapport fra Cop 21 i Paris
6. Orientering om Kirkerådet/Mellomkirkelig råds respons på flyktningssituasjonen
7. Dåp av asylsøkere – en veiledning fra Bispemøtet
8. Økumenisk rapport 2015 fra Sjømannskirken – Norsk kirke i utlandet
9. Økonomi og etikk
10. Rapport fra delegasjonsreise til Brasil 23.08.-02.09.15
11. Rapport om Klimapilegrim 2015
12. Reformasjonsmarkeringen (*muntlig*)

MKR's behandling:

Ad pkt. 4:

Det ble redegjort fra generalsekretæren for hvordan MKR's innspill til Kirkerådet var kommet med i den endelige Strategiplan for likestilling mellom kjønn i Den norske kirke 2015-2023.

Fra rådet ble det uttrykt at man fortsatt savner viktige momenter i planen, etterlyst i MKRs protokoll, sak MKR 08/15. Endringene som er gjort, ansees som mer redaksjonelle. Det burde vært en mye mer bredt anlagt plan for likestilling, ikke bare med fokus på kvinner/menn. For eksempel er LHBT-perspektiver knapt synliggjort i planen, og milepæler som f.eks. pappapermisjon er utilstrekkelig beskrevet. Perspektivet er for smalt.

Saken bør tas opp igjen med tanke på en fullstendig revidering av dokumentet.

Ad pkt. 8:

I tillegg til en skriftlig rapport var Sjømannskirkens generalsekretær, Ørnulf Steen, til stede og ga en muntlig orientering. Han pekte på at Sjømannskirken merker stagnasjonen i oljenæringen, bl.a. gjennom et økt behov for samtaler og sjelesorg.

Steen ble utfordret til en økt refleksjon omkring den diakonale tjenesten i Sjømannskirken og fikk spørsmål av bruken «diakonal medarbeider» i stedet for «diakon». Han forklarte at dette bl.a. har sammenheng med at Sjømannskirken ønsker å tilby også medfølgende ektefeller en tjeneste, og at «diakonal medarbeider» fanger opp ulike tjenester ut fra medarbeideres kompetanse, men innrømmet at det var nødvendig å gjennomtenke stillingskategorier og begrepsbruk.

Steen ble takket for Sjømannskirkens viktige arbeid.

MKR-03/16 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd tar sakene til orientering.
2. Ad pkt. 4: MKR registrerer at rådets hovedinnvendinger og innspill til Strategi-plan for likestilling mellom kjønn i Den norske kirke 2015-2023 (jf. MKR 08/15) ikke er fulgt opp og oppfordrer Kirkerådet til snarlig å starte et fullstendig revideringsarbeid på planen slik at den kan bli en reell plan for likestilling i Dnk. (*Vedtatt med 7 mot 3 stemmer*).

MKR 04/16 Referatsaker

1. Referat fra møte i Samarbeidsråd for tros- og livssynssamfunn 18. november 2015
2. Referat fra møte i Samarbeidsråd for menighet og misjon 9. desember 2015
3. Protokoll fra møte i KATLUSA 26.11.15
4. Referat fra møte i Kontaktgruppa med Buddhistforbundet 29. oktober og 30. november 2015
5. Protokoll fra Samisk kirkeråd 30. nov.-1. des. 2015
6. Protokoll fra møte i Kirkerådet 3.-5. desember 2015 og 28.-29. januar 2016
7. Protokoll fra møte i KISP 22.-23. oktober 2015
8. Protokoll fra møte Kontaktgruppen med Det Mosaiske Trossamfund 28. januar 2016

MKR-04/16 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar referatsakene til orientering.

MKR 05/16 Årsrapport 2015

MKR's behandling:

Fellesrapporten til Kirkemøtet:

Det ble gitt gode tilbakemeldinger på utkastet til Årsrapporten 2015 for de sentralkirkelige råd:

- God synliggjøring av MKR's saker. MKR's arbeid er på en god måte vevd inn i den felles rapporten, også i «Melding frå leiarane».
- Det savnes noe om *relasjonene* mellom MKR og KM (og øvrige råd) på side 7 i dokumentet; bare navnet på rådets medlemmer er nevnt.
- Side 7: Rette opp navn på oversikten over rådsmedlemmer; Berit Nøst Dale i stedet for Cathrine Waaler Halstensen.
- Hvorfor signerer ikke også MKR's (og SKR's) leder på årsrapporten? MKR's råd er også valgt av KM, og det skal rapporteres tilbake til KM, ikke bare til departementet.
- Litt for mye «skryterappor»? Fint om man synliggjør også problematiske ting; vi har f.eks. ikke fått til å betale full kontingent til LVF.
- Det bør synliggjøres at «Stategiplan for likestilling mellom kjønn i Den norske kirke 2015-2023» ble vedtatt i 2015.
- Måloppnåelse: det blir understreket at det skal være kvalitative tekster, men vanskelig i praksis. MKR ønsker en mer kvalitativ rapport.

Rapport om MKR's arbeid

Rådet fikk til orientering en egen rapport om MKR's arbeid. Rapporten som besto av to deler; måloppnåelse og glimt fra arbeidet, ble tatt veldig godt imot.

Det foreslås at denne gjøres tilgjengelig for Kirkemøtet og andre (f.eks. på kirken.no).

MKR-05/16 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd har følgende innspill til Årsrapport 2015 for de sentralkirkelige råd:

- MKR's leder (alle tre sentralkirkelige råds ledere) bør signere.
- Relasjonene mellom MKR og KM (og SKR) bør tydeliggjøres på side 7. (Nå er bare rådets *medlemmer* nevnt).
- Strategiplan for likestilling mellom kjønn i Den norske kirke 2015-2023 bør synliggjøres.

- Fint om man synliggjør også problematiske ting i årsrapporten, for eksempel at det bare delvis ble betalt medlemskontingent til Det lutherske verdensforbund.
2. Mellomkirkelig råd tar Årsrapporten 2015 for avdeling for økumenikk og internasjonale spørsmål til orientering og ber om at den gjøres tilgjengelig på Dnks nettsider.

MKR 06/16 OVF 2016 – Fordeling av OVF-midler til søsterkirker og økumeniske organisasjoner

MKR's behandling:

Andreas Henriksen Aarflot meldte seg inhabil til sak MKR 06/16 med henvisning til forvaltningsloven § 6 første ledd.

MKR-06/16 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd tildeler **kr 3 987 000 i kontingenter** til følgende organisasjoner med denne interne fordeling:

Kirkenes verdensråd	kr 1 530 000
Det lutherske verdensforbund	kr 1 525 000
Ecumenical Advocacy Alliance	kr 5 000
Konferansen av europeiske kirker (KEK)	kr 335 000
Churches Commission on Migrants in Europe	kr 50 000
Menneskerettighetsfondet	kr 90 000
Leuenberg kirkefelleskap (CPCE)	kr 40 000
Kirkelig fredsplattform (NKR)	kr 28 000
Flerkulturelt kirkelig nettverk (NKR)	kr 50 000
Norges Kristne Råd (kontingent)	kr 334 000
Sum	kr 3 987 000

2. Mellomkirkelig råd tildeler **kr 1 080 000** til generalforsamlinger og delegasjonsutgifter
3. Mellomkirkelig råd tildeler kr 921 650 til programarbeid i KV, KEK og LVF

Mellomkirkelig råd tildeler **kr 460.825** til prosjekter i regi av Kirkenes verdensråd og Konferansen av europeiske kirker med følgende interne fordeling:

KV: Faith and Order (YUM1)	kr 81 500
KV: Mission from the margins - indigenous and migrants (YUM3)	kr 237 000
KV: The Ecumenical institute – Bossey (YEF2)	kr 51 400
KV: General Secretariat (YYG1)	kr 47 600
KEK: Programstøtte	kr 21 662
CCME: Programstøtte	kr 21 663
Sum	kr 460 825

Mellomkirkelig råd tildeler **kr 460.825** til prosjekter i regi av Det lutherske verdensforbund med følgende interne fordeling:

LVF: Tilskudd til "The LWF Foundation-Endowment Fund"	kr 200 825
LVF: Programstøtte	kr 180 000
LVF: Institute for Ecumenical Research, Strasbourg. Utgifter til deltakelse fra kirkene i sør til det internasjonale økumeniske seminaret.	kr 80 000
Sum	kr 460 825

Mellomkirkelig råd gir sekretariatet fullmakt til å foreta nødvendige justeringer i tildelingen dersom endringer i de enkelte prosjekter gjør det nødvendig. Totalbeløpene til hver organisasjon skal ikke endres.

4. Mellomkirkelig råd tildeler **kr 737 320 til søsterkirker** i henhold til saksorienteringen.

Mellomkirkelig råd gir sekretariatet fullmakt til å foreta nødvendige justeringer i fordelingen dersom endringer i de enkelte prosjekter gjør det nødvendig.

5. Mellomkirkelig råd tildeler **kr 184 330** til bispedømmenes bygging av vennsapsrelasjoner med søsterkirker med denne fordelingen:

Agder og Telemark bispedømme	kr 50 300
Tunsberg bispedømme	kr 44 630
Møre bispedømme	kr 39 100
Sør-Hålogaland bispedømme	kr 50 300
Sum	kr 184 330

MKR 07/16 Evaluering av rådsperioden

MKR's behandling:

Rådet ble invitert til å gi sine kommentarer (samsvarende kommentarer er slått sammen):

Rådets rolle og rådsmøter

- MKR-rådet er både et demokratisk råd og et fagorgan.
- MKR er «til for menighetene» og ivaretar samtidig også relasjoner og arbeidsområder «på vegne av menighetene».
- Bispedømmerådsmedlemmene i rådet har reell innflytelse på saker som går til KM.
- Viktig at MKR's medlemmer knytter arbeidet i MKR sammen med arbeidet i bispedømmerådene.
- Sammensetningen av rådet bør kanskje gjøres bedre kjent (det består både av

medlemmer av bispedømmeråd og andre fra bispedømmene med interesse for saksfeltet).

- Viktig med oversikt over forkortelser. Bratt læringskurve for rådsmedlemmer. Viktig med god innføring for nye rådsmedlemmer.
- Vanskelig å være saksordfører for saker og møter som andre som er til stede, har vært på. Kan heller sekretariatet – eller den som har skrevet rapporten eller var på et bestemt møte – presentere dette?
- Rapportene vitner om et viktig arbeid som må kommuniseres inn i Den norske kirke. Men kan vi bruke mindre tid til å gjengi innholdet i dem og heller fokusere på temaer og problemstillinger rapportene reiser?
- Mer tid til retningsgivende og tematiske diskusjoner. Kanskje prioritere saker hvor det er mulig å gi mer føringer og tenke mer strategisk.
- Arbeidsutvalget fungerte veldig bra, og der har en også muligheten til å melde inn saker til rådsmøtene.
- Når det gjelder tidsramme for møtene, holder vi tidsrammen på dag to, men på slutten av dag én er vi slitne. – Kanskje kunne møtet avsluttes litt tidligere den første dagen, slik at en rekker å ha pause før middag? Medlemmer av rådet bør være til stede til møtet er ferdig. Å holde den formelle møtetiden er viktig, også av hensyn til dem som reiser langt.
- Rådsmedlemmene kunne være flinkere til å foreslå saker selv. Kanskje en i starten av møtet kunne få et ekstra puff til å foreslå nye saker til senere rådsmøter?
- Når det gjelder seminarer og eksterne innledere, kan det fungere bra. Men det er variasjon i kvaliteten på innledningene.

Relasjon mellom råd og nemnder

- Samarbeidet med nemndene er litt for fjernt. Det er viktig å stramme inn koordineringen med rådet, både når det gjelder tid og informasjon om prosesser.
- Kanskje protokoller fra KISP og TN kan deles når møtet er ferdig, slik at det ikke går så lang tid fra møtet har vært til MKR-rådsmedlemmene får dem.
- Når det gjelder å foreslå folk til nemnder og utvalg, kunne sekretariatet informere bedre om hva som behøves og hvilke egenskaper en etterlyser når rådet blir bedt om å komme med forslag til kandidater.
- Ex officio-medlemmene forutsettes å møte på rådsmøtene, det samme gjelder lederne av nemndene.

Relasjon mellom stab og råd

- Spennende råd og veldig mye bra.
- Svært dyktig stab.
- Viktig at det økumeniske mandatet ikke bare overlates til en dyktig stab, men også til folkevalgte.
- Samspeillet mellom råd og stab er slik at generalsekretær og stab er så lyttende at vi i større grad kan komme med innspill og er mindre sekretariatsstyrt enn andre steder.

Relasjon til bispedømmeråd og menigheter

- Å legge møter utenfor Oslo gjør at det knyttes nærmere kontakt til bispedømmene. Men møter i andre bispedømmer enn Oslo er kun interessante dersom det er noe spesielt å lære der. Ellers slitsomt å reise enda lenger for dem som allerede har lang reisevei.
- Det er en utfordring å «oversette» MKRs arbeid inn i en lokal kontekst. En utfordring å kommunisere til lokalplanet hva vi holder på med, og hva og hvilke temaer som er relevante.
- Vi må jobbe mer med å gjøre arbeidet i og kontakten med økumeniske organisasjoner relevante for bispedømmer og menigheter.
- Informasjonskanalene er viktige, og MKR kan gjerne sende gode eksempler som gjør at lokalmenigheten kan begynne å smake på og erfare tilhørigheten til en verdensvid kirke.
- Menighetene har et selvstendig ansvar for sitt engasjement for verden. Men det kan være noe med kommunikasjonen vår som gjør at menighetene ikke vet hvor de kan finne ressurser. Viktig at det ikke blir en ovenfra og ned-holdning fra MKR til menighetene.

Kontakten med økumeniske organisasjoner, møter og reiser

- Nyttig med samrådsmøter med Den norske kirkes representanter i økumeniske organisasjoner. Men det bør gjennomtenkes hvorledes dette kan gjøres på en best mulig måte. Ulike opplevelser av møtet vi hadde denne gangen.
- Besøket til Genève var veldig nyttig. Rådet bør også besøke Brussel fordi både KEK og CCME har viktig arbeid der.
- På grunn av læring og nytteverdi er det ønskelig at MKR reiser til Genève en gang i løpet av perioden, og helst så tidlig som mulig.
- I løpet av fireårsperioden ville det være bra om flest mulig av MKR-medlemmene får reise eller delta på prosjekter. Mer deltakelse på konsultasjoner og møter som er relevant for saksområder man har særlig interesse for, kan være nyttig.

Relasjon MKR – SKR og KR

- De ulike rådenes ledelse bør møtes jevnlig for å se nærmere på hvordan de forskjellige rådene jobber og eventuelt samarbeider.
- Om MKR skal være et folkevalgt og/eller et faglig organ, er en svært viktig diskusjon fremover.
- Når en ser på måloppnåelse, for eksempel i årsrapporten fra Kirkerådet til Kirkemøtet, kan vi slå fast at MKR viser sin berettigelse. KR kunne ikke ha fulgt opp alle sakene, heller ikke staben, uten ved hjelp av MKR. KR og MKRs stab jobber tettere på hverandre for tiden. Dermed deler vi i MKR noe av æren for at viktige saker får gjennomslag også i KR.

MKR-07/16 Vedtak:

MKR ber sekretariatet følge opp kommentarene som kom fram i samtalen, med tanke på arbeidet i det nyvalgte rådet.

Mellomkirkelig råd avga ingen uttalelser på dette møtet.

Neste møte i MKR: **31. mai-1. juni 2016.**